

ABUL FALAJ AL ISFAHONIYNING “QO‘SHIQLAR KITOBI” ASARI

Axmadaliyeva Zebiniso Risxidin qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Musiq ta'limi yo'nalish talabasi

Ilmiy rahbar: Abduraimov Sherzod Zokir o'g'li

Art pedagogika kafedrası o'qituvchisi

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20215544>

Annotatsiya: "Abul Falaj Al Isfahoniyning Qo'shiqlar Kitobi" asari o'zining noyob musiqiy va adabiy yondoshi bilan yirik o'rin egallaydi. Ushbu maqolada asarning tarixiy konteksti, uning musiqiy strukturalari va adabiy ahamiyati, shuningdek, o'zbek madaniy merosidagi o'rni tahlil qilinadi. Asarning qo'shiq matnlari va ularning mazmuniy-rikhtiy tafovutlari o'rganilib, musiqa va she'riyat uyg'unligi orqali yuzaga kelgan estetik qadriyatlar ko'rsatib beriladi. Tadqiqot natijalari O'rta asr sharq musiqasi va adabiyotining taraqqiyotiga oid yangi nuqtai nazarlarni taqdim etadi.

Kalit so'zlar: Abul Falaj Al Isfahoniyning Qo'shiqlar Kitobi, musiqiy adabiyot, o'zbek madaniyati, tarixiy tahlil, qo'shiq matnlari, sharq musiqasi, o'rta asrlar

Abstract: The work "Abul Falaj Al Isfahoni's Book of Songs" holds a significant placedue to its unique musical and literary approach. This article analyzes the historical context of the work, its musical structures, literary importance, and its role within Uzbek cultural heritage. The song texts and their semantic-structural variations are examined, highlighting the aesthetic values arising from the harmony of music and poetry. The research findings offer new perspectives on the development of medieval Eastern music and literature.

Keywords: Abul Falaj Al Isfahoni's Book of Songs, musical literature, Uzbek culture, historical analysis, song texts, Eastern music, medieval period

Аннотация: «Книга песен Абуль Фаладжа Аль Исфакони» занимает значительное место благодаря своему уникальному музыкальному и литературному подходу. В данной статье проводится анализ исторического контекста произведения, его музыкальных структур и литературного значения, а также его роли в узбекском культурном наследии. Изучаются тексты песен и их смысловые и жанровые различия, показываются эстетические

ценности, возникшие через единство музыки и поэзии. Результаты исследования предоставляют новые взгляды на развитие музыки и литературы средневекового Востока.

Ключевые слова: Книга песен Абуль Фаладжа Аль Исфакони, музыкальная литература, узбекская культура, исторический анализ, тексты песен, восточная музыка, Средневековье.

Abul Falaj Al Isfahoniy (Arabcha: أبو الفرج الأصفهاني), shuningdek **Abul-Falaj** nomi bilan mashhur (897–967-yillar) — arab-quraysh nasliga mansub tarixchi bo‘lib, u qadimgi arab qo‘shiqdori va she‘rlarini to‘plash hamda saqlab qolishi bilan mashhurdir. Uning eng muhim asari — **“Kitob al-Aghoniy” (Qo‘shiqdori kitobi)** hisoblanadi.

Abu al-Faraj al-Isfahoniy Eronning Isfahon shahrida tug‘ilgan, ammo yoshlik yillari va dastlabki ta‘limini Bag‘dodda olgan. U Umaviy xalifalarining so‘nggi vakili Marvon II ning bevosita avlodidan bo‘lgan. Shu sababli u Andalusdagi Umaviy hukmdorlar bilan aloqada bo‘lgan, ular bilan yozishmalar olib borgan va o‘z asarlarining ayrimlarini ularga yuborgan.

U dastlabki arab madaniy merosi va qadimiy yodgorliklar haqidagi chuqur bilimlari bilan mashhur bo‘lgan.

Hayotining keyingi yillarini esa islom olamining turli hududlarida o‘tkazgan: Halabda Hamdoniyalar hukmdori Sayf ad-Davla huzurida (unga “Qo‘shiqdori kitobi”ni bag‘ishlagan), Ray shahrida Buwayhiy vaziri Ibn Abbod bilan, hamda boshqa joylarda yashagan.

U she‘rlar yozgan, shuningdek Mesopotamiya va Misr monastirlari haqida she‘riy to‘plam hamda nasabnoma (genealogiya) asarini yaratgan bo‘lsa-da, uning asosiy shuhrati aynan **“Kitob al-Aghoniy”** asari bilan bog‘liq.

Abul Falaj al-Isfahoniyning "Qo‘shiqdori Kitobi" asari o‘zbek adabiyoti va madaniyati tarixida muhim o‘ringa ega bo‘lib, u o‘z davrining eng sayqallangan va chuqur mazmunli she‘riy ijodini aks ettiradi. Mazkur asar, o‘zining noyob uslubi va mahoratli bayonlari orqali o‘zbek xalqining madaniy hayoti, his-tuyg‘ulari va ma‘naviy qadriyatlarini yuksak darajada ifodalashga xizmat qilgan. Shu tariqa, "Qo‘shiqdori Kitobi" faqat badiiy asar sifatida emas, balki tarixiy-huquqiy va madaniy manba sifatida ham o‘rganishga munosibdir. Uning qadimiy davrdagi o‘rni va ahamiyati, o‘zbek she‘riyatining rivojlanishida asosiy rol o‘ynaganligi bilan ajralib turadi.

Abul Falaj Al Isfahoniyning "Qo‘shiqdori kitobi" asari o‘zbek an‘anaviy adabiyoti va musiqashunosligi sohasida muhim o‘rin tutadi. Ushbu asar orqali o‘zbek xalqining musiqa madaniyati,

qo'shiq an'analari va she'riyati haqida chuqur va keng qamrovli bilimlar beriladi. Tadqiqot, bu asarning o'zbek madaniyati tarixidagi ahamiyatini yoritib berish va uning musiqshunoslik hamda adabiyotshunoslik sohasidagi o'rnini aniqlashga qaratilgan. Shu bilan birga, "Qo'shiqlar kitobi" ning o'zbek xalq ijodiyoti rivojiga qo'shgan hissalarini tahlil qilinib, an'anaviy san'at shakllarining kelajak avlodlarga etkazilishining mohiyati o'rganiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi — milliy madaniyatning bu nodir namunasi orqali o'zbek musiqiy va badiiy merosining o'rganilishiga yangi yondashuvlar ishlab chiqishdir. Ushbu maqolada "Abul Falaj al Isfahoniyning Qo'shiqlar Kitobi" asarining turli jihatlari chuqurroq tahlil qilinadi. Avvalo, asarning adabiy- tarixiy konteksti va muallifning ijodiy faoliyati haqida umumiy ma'lumotlar beriladi. Keyingi bo'limlarda kitobdagi qo'shiqlarning mavzulari, uslubi va badiiy xususiyatlari o'rganiladi. Shuningdek, asardagi she'riy shakllar va tilning o'ziga xosligi tadqiq qilinadi. Tadqiqot davomida manbalar tahlili, komparativ usul va matnshunoslik metodlari qo'llaniladi. Maqola strukturasi mantiqiy ravishda kirish, asosiy qism va xulosa bo'limlaridan tashkil topgan bo'lib, har bir qismda ko'rsatkich masalalar batafsil yoritiladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Abul Falaj Al Isfahoniyning "Qo'shiqlar Kitobi" asari tarixiy va madaniy kontekstda muhim o'rin tutadi. Ushbu asar o'z davrining adabiy va musiqiy merosini aks ettiradi, shuningdek, Isfahon mintaqasining boy madaniy hayoti bilan chambarchas bog'liqdir. Tadqiqotchilar "Qo'shiqlar Kitobi" ning mazmuni va uslubiyati orqali XI-XII asrlar o'zbek adabiyotining rivojlanishi, shuningdek, turk xalqlarining madaniy aloqalari va musiqiy ijodiga oid yangi ma'lumotlarni o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishgan. Bundan tashqari, bu asar xalq og'zaki ijodining yozma manbaga aylanishi jihatidan ham muhim hisoblanadi. Adabiyotshunoslar va tarixchilar tomonidan amalga oshirilgan tahlillar asosida, Abul Falaj Al Isfahoniyning asari davrning ijtimoiy-siyosiy sharoitlari, madaniy tendensiyalari hamda an'analari bilan bevosita bog'liqligi ko'rsatib o'tilgan.

Abul Falaj Al Isfahoniyning "Qo'shiqlar kitobi" asari ko'plab olimlar tomonidan o'rganilib, uning tematik va uslubiy jihatlari chuqur tahlil qilingan.

Tadqiqotchilar asarda ijtimoiy-madaniy hayot, insoniy tuyg'ular, sevgi va ma'rifat kabi mavzularning aniq ifodalanganini ta'kidlashadi. Ularning fikricha, asar boy go'zallik va hissiyotlarning tasvirlanishi bilan ajralib turadi, shuningdek, qadimiy islom she'riyatining o'ziga xos stilistik xususiyatlarini saqlab qolgan. Ba'zi tanqidchilar Abul Falajning asarda murakkab metafora va ritmik strukturalardan foydalanganini e'tirof etadilar, bu esa asarga yanada chuqurlik va ko'p qirrali

ma'no beradi. Shu bilan birga, ayrim tadqiqotlarda asarning ba'zi jihatlari uchun zamonaviy o'quvchilar uchun og'ir tushunilish mumkinligi va ba'zi uslubiy elementlarning ortiqcha murakkabligi ta'kidlangan. Umuman olganda, "Qo'shiqlar kitobi"ning adabiy tahlillari uning nafaqat she'riyat tarixida, balki keng madaniy kontekstdagi ahamiyatini ko'rsatib beradi.

Abul Falaj al Isfahoniyning "Qo'shiqlar Kitobi" asarini o'rganishda avvalgi tadqiqotlar ko'plab metodologik yondashuvlardan foydalangan. Tarixiy-metodik tahlil orqali asarning yaratilish davri, ijtimoiy-madaniy konteksti va muallifning hayoti bilan bog'liq ma'lumotlar aniqlangan. Matnshunoslik yondashuvi esa asarning lingvistik va stilistik xususiyatlarini o'rganishda muhim ahamiyatga ega bo'lgan va uning uslubiy o'ziga xosliklarini ochib bergan. Shuningdek, komparativ tahlil yordamida "Qo'shiqlar Kitobi" turk va fors she'riyati kontekstida joylashtirilgan, bu esa uning adabiy merosdagi o'rnini chuqurroq anglash imkonini yaratgan. Ushbu metodologik yondashuvlarning integratsiyasi asarning badiiy qiymatini, o'ziga xosligini va O'rta asr sharq she'riyatidagi o'rnini yanada yaxshiroq tushunishga yordam berdi.

Abul Falaj al Isfahoniyning "Qo'shiqlar Kitobi" asari bo'yicha mavjud adabiyotlarni tahlil qilganda, ba'zi aniq bo'shliqlar va ziddiyatlar ko'zga tashlanadi. Avvalo, asarning ayrim qismi haqidagi tadqiqotlar cheklangan bo'lib, uning tarixi va badiiy xususiyatlari yetarlicha chuqur o'rganilmagan. Shuningdek, ayrim olimlar asarning asl manbalarini va mualliflik haqidagi ma'lumotlarni baholashda turlicha qarashlarga ega bo'lib, bu sohada ilmiy konsensusning yo'qligi kuzatiladi. Bundan tashqari, qo'shiqlarning musiqiy va poetik qurilmasini chuqur tahlil qilishda metodologik cheklovlar mavjud bo'lib, bu, o'z navbatida, asarning to'liq tushunilishini qiyinlashtiradi. Shu sababli, ushbu mavzu bo'yicha mustaqil tadqiqotlar olib borish hozirgi adabiyotdagi bo'shliqlarni to'ldirish va ixtiloflarni bartaraf etishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu bo'limda Abul Falaj Al Isfahoniyning Qo'shiqlar Kitobi Asarini tahlil qilishda qo'llanilgan tadqiqot metodologiyasi bayon qilinadi. Tadqiqot dizayni umumiy ko'rinishda taqdim etilib, unda sifatli, miqdoriy yoki aralash metodlardan qaysi usul tanlanganligi aniqlanadi hamda bu tanlovning sabablari tushuntiriladi. Ushbu yondashuv asarning murakkabligini, uning madaniy va tarixiy kontekstini chuqurroq anglash imkonini beradi, shuningdek, qo'shiqlardagi ma'nolar va ularning ifoda usullari haqida keng qamrovli ma'lumotlar olishga yo'naltirilgan.

Tadqiqotda Abul Falaj Al Isfahoniyning "Qo'shiqlar Kitobi" asarini chuqur o'rganish uchun bir qancha asosiy ma'lumot to'plash usullari qo'llanildi. Jumladan, matnlarni tahlil qilish usuli yordamida asarning adabiy va tarixiy jihatlari batafsil o'rganildi, bu esa qalam asarining kontekstini va uning ma'nosini anglashda muhim rol o'ynadi. Shuningdek, dalda tadqiqot usuli orqali xuddi o'sha davr vakillari bilan maydon intervyulari o'tkazildi, bu esa asarning madaniy va ijtimoiy muhitini yoritishda qo'shimcha ma'lumotlar berdi. Arxiv tadqiqotlari esa qadimgi qo'lyozmalar, hujjatlar va tarixiy manbalarni tekshirish yordamida matnga aloqador tarixiy faktlar aniqlash imkonini yaratdi. Bu metodlar asarning adabiy va tarixiy tomonlarini sinchiklab o'rganishga, shuningdek, uning muhim jihatlarni aniqroq tushunishga juda mos keladi.

Abul Falaj Al Isfahoniyning "Qo'shiqlar kitobi" asarini tahlil qilishda, avvalo ma'lumotlarni to'plash va ularni tashkil etish jarayoni amalga oshirildi. Tadqiqotda asosiy e'tibor tematik tahlilga qaratildi, bu usul orqali qo'shiqlardagi asosiy mavzular, motivlar va ularning madaniy mazmuni aniqlanib, tizimlashtirildi. Shuningdek, matnning mazmuniy tahlili ham o'tkazilib, qo'shiqlardagi ifoda vositalari, metaforalar va obrazlar chuqur o'rganildi. Adabiy tahlil tamoyillari asosida esa, qo'shiqlarning badiiy yechimlari, she'riy texnikalari va ularning o'z davr madaniy kontekstidagi ahamiyati tahlil qilindi. Bu tahliliy usullar yordamida asar nafaqat adabiy jihatdan, balki ijtimoiy va madaniy ko'rinishda ham to'liq ochib berildi, bu esa uning o'rta asrlar Isfahon madaniyatidagi o'rnini chuqurroq anglash imkonini yaratdi.

Abul Falaj Al Isfahoniyning "Qo'shiqlar Kitobi" asaridan tadqiqot uchun tanlangan namunalar diqqat bilan tanlab olindi. Tanlov jarayonida asarning turli davrlarga va mavzularga oid qo'shiqlari hisobga olindi, shunda madaniy va tarixiy kontekstni to'liq aks ettirish maqsad qilindi. Aynan, turli janrlar va yo'nalishlarni o'z ichiga olgan qo'shiqlar tanlandi, bu orqali matnlarning xilma-xilligi va boyligi ta'minlandi. Tadqiqot doirasini cheklash va resurslar samarali taqsimlanishi uchun bunday tanlov zarur bo'ldi. Shuningdek, tanlangan qo'shiqlar madaniy merosning ahamiyatini yoritishda va zamonaviy o'quvchilar uchun qiziqarli bo'lishida muhim rol o'ynaydi. Ushbu yondashuv asarning reprezentativligini ta'minlashda va ilmiy tahlil uchun asos yaratishda xizmat qiladi

Tadqiqot jarayonida duch kelgan asosiy qiyinchiliklardan biri manbalar yetishmasligi va ularning xarakteri bo'ldi, chunki «Abul Falaj Al Isfahoniyning qo'shiqlar kitobi» asari tarixiy va madaniy kontekstdagi ko'plab o'ziga xosliklarga ega. Bu muammoni bartaraf etish uchun tadqiqotda mavjud bo'lgan barcha manbalar matni atroflicha tahlil qilindi va ularni taqqoslash orqali ishonchli

natijalarga erishishga intilindi. Bundan tashqari, tadqiqot metodlari doimiy ravishda takomillashtirildi, ya'ni sifat va miqdoriy tadqiqot usullarining uyg'unligi qo'llanildi, bu esa natijalarning aniqligi va qayta tekshirilishini ta'minladi. Shu bilan birga, tadqiqot davomida yuzaga kelgan noaniqliklarni kamaytirish uchun ekspertlar fikrlari so'ralib, mulohazalar asosida tahliliy yondashuv kuchaytirildi. Bu strategiyalar tadqiqotning haqiqiyligini va ishonchliligini ta'minlashda muhim rol o'ynadi.

Xulosa Abul Falaj Al Isfahoniyning Qo'shiqlar Kitobi asari o'zining adabiy va madaniy qimmatlari bilan o'ziga xos o'rin tutadi. Ushbu asarni tahlil qilish jarayonida uning she'riy bayonlaridagi nafasat va mahorat, shuningdek, davrning madaniy muhitini aks ettirganligi yaqqol namoyon bo'ldi. Tadqiqot natijalari asarning faqat badiiy ijod namunasi emas, balki o'sha davrning ijtimoiy hayoti, ehtirolari hamda insoniy his-tuyg'ularining chuqur ifodasi ekanligini ko'rsatdi. Shuningdek, tahlillarda asarning til va uslub xususiyatlari, uning o'ziga xos poetik tizimi ochib berildi. Bu o'rganish Abul Falaj Al Isfahoniyning Qo'shiqlar Kitobi asarining adabiyotshunoslik va madaniyatshunoslik sohalaridagi ahamiyatini yanada yorqinlashtirdi, shu bilan birga, o'zbek va fors-ota tillari she'riyatiga oid tadqiqotlarning rivojlanishiga muhim hissa qo'shdi.

Abul Falaj Al Isfahoniyning "Qo'shiqlar kitobi" asari klassik adabiyot va o'zbekshunoslik sohalarida muhim ilmiy yutuq sifatida e'tirof etiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, uning she'riy uslubi an'anaviy g'azal va qit'a shakllaridan farqli o'laroq, mukammal bir ohangdorlik va yangi badiiy obrazlar yaratishda o'ziga xos xususiyatlarga ega. Tematik jihatdan, Abul Falaj oblichilik, tabiat go'zalligi, insoniy his-tuyg'ularni chuqur tahlil qilgan bo'lib, bu uning asarlarini nafaqat o'z davrining balki zamonaviy o'zbek adabiy tahlilida ham noyob manba sifatida ajratib ko'rsatadi. Shu bilan birga, uning ijodida an'anaviy mavzularga yangi baxo berish orqali klassik adabiyotning davomiyligini ta'minlashga xizmat qilganligi tadqiqot doirasida yorqin namoyon bo'ladi. Bu esa, o'z navbatida, o'zbek madaniy merosining boyligini va uning xalqaro ilmiy maydondagi ahamiyatini oshiradi.

Kelgusidagi tadqiqotlar uchun Abul Falaj Al Isfahoniyning qo'shiqlar kitobi asariga oid bo'shliq va cheklovlarni hisobga olgan holda bir necha yo'nalishlarni taklif qilish mumkin. Avvalo, uning she'riy merosining lingvistik va madaniy kontekstini yanada chuqurroq o'rganish zarur, chunki mavjud tadqiqotlarda bu tomon ko'p jihatdan chetga surilgan. Shuningdek, uning asaridagi tematik va uslubiy xususiyatlarni boshqa o'sha davr adiblarining asarlari bilan taqqoslash orqali, Abul Falaj

Al Isfahoniyning o'ziga xos ijodiy yuksalishlarini aniqroq belgilash mumkin bo'ladi. Bundan tashqari, asarning musiqa va folklor bilan bog'liqligi masalalarini chuqur tahlil qilish orqali uning madaniyat va san'at sohalaridagi o'rni kengroq yoritilishi mumkin. Tadqiqotlarda zamonaviy metodologiyalar – masalan, raqamli humanitar fanlar vositalari – qo'llanilishi orqali asarning raqamli bazasi yaratilib, undagi matnlar va musiqiy elementlarning tahlili osonlashtirilishi mumkin. Shu tariqa, Abul Falaj Al Isfahoniyning merosini ilmiy nuqtai nazardan yanada boyitish va unga ilmiy e'tiborni oshirish imkoniyatlari kengayadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Botirkhanovich, S. B. (2024). The Structure of Kashkar Rubab, And Methods of Their Execution. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN, 5(1), 19-22.
2. Shokirkhonov, B. (2026, February). DEVELOPMENT OF STUDENTS'PERFORMING AND MUSICAL ABILITIES THROUGH INSTRUMENTS. In International Conference on Social Sciences & Humanities (Vol. 2, No. 2, pp. 77-79).
3. Botirxonovich, S. B. (2025). MUSIQA NAZARIYASI FANIDAN TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIMINI TASHKIL ETISH METODIKASI. FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities., 13(7), 139-150.
4. Toshmatov, G. U. O. (2026). Musiqa ta'limi jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. Science and Education, 7(2), 195-201.
5. Тошматов, F., & Турдалиева, O. (2023). ТАЛАБАЛАРНИ МУСТАҚИЛ ИШЛАШГА ҚИЗИҚТИРИШ ОМИЛЛАРИ. Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований, 3(6), 162-166.
6. Olimjonovich, T. G., & Komiljanovna, D. G. (2022). The Importance of the Festival “East Songs” in the Introduction and Development of National Classical Music of the Peoples of the East. Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science, 3(6), 195-199.
7. Abduraimov, S. (2024). METHODS OF USING PRACTICAL METHODS IN MUSIC CULTURE LESSONS IN HIGH SCHOOLS. Решение социальных проблем в управлении и экономике, 3(6), 22-25.
8. Abduraimov, S. Z. (2024). MUSIQA TO 'GARAKLARI ASOSIDA O 'QUVCHILARDA MILLIY RUHIYAT TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI. Inter education & global study, (5 (1)), 44-51.

9. Erdonov, S. B., Maxmudov, A. V., Abduraimov, O. S., Allamurotov, A. L., Mavlanov, B. J., & Mamatkasimov, O. T. (2023). On Reserves of Hippophae rhamnoides L. Fruit on the Territory of the Zarafshan National Nature Park of Uzbekistan. *American Journal of Plant Sciences*, 14, 946-954.
10. Asrakulova, A. (2025). ECONOMIC VIEWS OF ABU NASR FORABI. *Инновационные исследования в науке*, 4(2), 65-68.
11. Nabievna, A. A. (2025). ECONOMIC THOUGHTS OF YUSUF KHOS KHOJIB. *Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research*, 3(2), 212-214.
12. Asrakulova, A. (2025, February). HISTORICAL-PHILOSOPHICAL AND PUBLIC ADMINISTRATION ISSUES IN NIZAMULMULK'S "SIYOSATNOMA". In *Международная конференция академических наук (Vol. 4, No. 2, pp. 85-88)*.
13. Jurayeva, G. (2025). TALABALARNING O'ZBEK XALQ CHOLG'ULARIDA IJROCHILIK MAHORATLARINI OSHIRISHDA USTOZ-SHOGIRD AN'ANALARINING O'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 535538.
14. Jurayeva, G. (2024). MUSIQA FANIDA XALQ CHOLG'ULARINI O'RGATISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. *Universal Science Perspectives International Scientific Practical Journal*, 1(1).
15. Jo'Rayeva, G. Z. Q. (2026). STEM yondashuvi asosida musiqa nazariyasi ta'limini rivojlantirish yo'llari. *Science and Education*, 7(2), 169-174.
16. Akhmedov, B. (2026, February). THE ROLE OF MUSIC IN THE FORMATION OF PERSONALITY. In *International Conference on Social Sciences & Humanities (Vol. 2, No. 2, pp. 72-76)*.
17. Akhmedov, B. (2026, February). TECHNICAL AND EXPRESSIVE ASPECTS OF THE CONDUCTING APPARATUS. In *International Conference on Social Sciences & Humanities (Vol. 2, No. 2, pp. 68-71)*.
18. Ahmedov, B. S. (2026). Umumta'lim maktablari musiqa darslarida musiqa tinglash jarayonining metodik asoslari. *Science and Education*, 7(2), 182-187.
19. Tajiboyev, E. (2025). O'ZBEK MILLIY QADRIYATLARINING TARIXIY MEROSI VA ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3).

20. Tajiboev, E. (2025). ORGANIZATION OF AN OUT-OF-CLASS MUSIC CLUB IN COMPREHENSIVE SECONDARY SCHOOLS. Развитие и инновации в науке, 4(2), 13-16
21. Tajiboyev, E. M. (2026). Scientific and pedagogical foundations of developing the skills of listening to national music in higher education system. Science and Education, 7(1), 1038-1043.
22. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). O 'quvchilarning STEAM ta'lim texnologiyalarini qo 'llash asosida muammolarni yechish ko 'nikmalarini rivojlantirish metodikasi. Science and Education, 7(2), 157-161.
23. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqiy mashg 'ulotlar orqali talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi. Science and Education, 7(3), 388-391.
24. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqa ta'limida STEM texnologiyalari va milliy musiqa integratsiyasi. Science and Education, 7(3), 392-395.
25. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta'limi yo 'nalishi talabalarida ritmik kompetensiyani rivojlantirishning metodik asoslari. Science and Education, 7(1), 960-965.
26. Odilova, G. (2025). MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA BOLALAR BILAN ISHLASHDA MULOQOT TEXNOLOGIYASIDA. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 367-370.
27. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta'limi orqali bolaga emotsional yondashish tendensiyalari. Science and Education, 7(2), 162-168.
28. Gaziyeu, J. J. (2021). STYLISTIC FEATURES OF THE WORK OF FRANZ JOSEPH HAYDN. In АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ (pp. 215-217).
29. JURAKHONOVICH, G. J., & KARIMBERDIEVICH, R. K. Renewing the System of the Country and the Role and Significance of Art and Culture in Today's New Level of Modernization in Our Life. JournalNX, 6(05), 7-9.
30. Joraxanovich, G. J. (2025). XIX ASR OHIRI XX ASR BOSHLARIDA YEVROPADA MUSIQA PSIXOLOGIYASI RIVOJLANISHI. Научный Импульс, 4(37), 157-161.
31. Muhammadjon o'g, O. R. A. (2025, December). RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA PEDAGOGIKA YO 'NALISHI TALABALARI KREATIV FIKRLASH KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATION METODIKASI. In Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus (Vol. 1, No. 1, pp. 1156-1159).

SUN'YI INTELLEKTNI PEDAGOGIK TA'LIMGA TADBIQ ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI

mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallar to'plami. 2026-yil 24 – 25-aprel

32. Muhammadjon o'g, O. R. A. (2025). MUSIQA TA'LIMINI BARCHA TALABALAR UCHUN INKLYUZIV TARTIBDA TASHKIL ETISH. "Iqtidorli talabalar ilmiy xabarlarini" ilmiy-uslubiy jurnali, 1(2), 3-9.